

Värmdö skoldialog

Slutrapport

Ann Lundqvist och Sara Blücher

Maj 2015

INNEHÅLL

SAMMANFATTNING	3
Inledning	4
BAKGRUND	4
DIALOGPROCESSEN	5
Några utgångspunkter för dialogen	5
Syfte och mål med processen	5
Upplägg	6
WEBBENKÄT TILL FÖRÄLDRAR	7
Mål och syfte med föräldraenkäten	7
Metod och urval	7
Frågeområden	7
Sammanfattning av resultat från föräldraenkäten	8
OMRÅDESVISA STORMÖTEN	17
Mål och syfte med stormötena	17
Metod och deltagande	17
Upplägg för mötena	17
Sammanfattning av resultat från stormötena	17
WEBBENKÄT TILL SKOLPERSONAL	20
Mål och syfte med skolenkäten	20
Metod och urval	20
Frågeområden	20
Sammanfattning av resultat från personalenkäten	21
SLUTSATSER OCH REKOMMENDATIONER	33
Förväntningar på åtgärder	33
Långsiktiga och förankrade beslut	33
Mål, vision och pedagogisk utveckling	33
De skolor där missnöjet är störst – Kyrkskolan och Munkmoraskolan – behöver tas på allvar	34
Starta några gemensamma utvecklingsprojekt	34

SAMMANFATTNING

Den 25 maj 2014 genomfördes en folkomröstning där 38 procent av Värmdös kommuninvånare röstade, och 65 procent av de röstande sade ja till frågeställningen:

”Tycker du att kommunen ska ta fram en ny skolorganisation med berörda föräldrar, lärare och kommunens nämnder? Meningen är att den nya skolorganisationen ska förankras och beslutas med största möjliga majoritet”.

Efter omröstningen gav kommunstyrelsen förvaltningen i uppdrag att arbeta fram ett förslag till dialogprocess i linje med folkomröstningsresultatet. Syftet var att:

- följa upp den genomförda omorganisationen och fastställa huruvida berörda grupper är nöjda respektive missnöjda med olika delar av den samt identifiera behov/områden som eventuellt behöver korrigeras och ge förslag på vad och hur detta skulle kunna åtgärdas
- kartlägga önskemål om vilka områden inom Värmdö grundskolor som bör prioriteras i det mer långsiktiga förbättringsarbetet

Uppdraget att genomföra dialogprocessen gick till oss, Sara Blücher, Fransson & Blücher AB och Ann Lundqvist, AnnLtd AB, som två externa konsulter. Målet med dialogen har varit att ta tillvara värdefulla åsikter från olika perspektiv för ett så bra beslutsunderlag som möjligt.

När det gäller folkomröstningsfrågan visar resultatet att även om majoriteten av både föräldrar och personal idag tycks relativt nöjda med den nuvarande organisationen, så finns i två skolor ett tydligt missnöje, främst från föräldrar men även till en del från personal. Det finns en väldigt tydlig önskan om förändring där Kyrkskolan vill bli en F-6-skola och Munkmoraskolan vill få en sammanhållen skolgång för sina barn efter årskurs 3.

När det gäller förbättringsområden är föräldrar och personal överens om att stödet till de enskilda eleverna och den psykosociala miljön behöver förbättras. Främst föräldrarna ser också skolmåltiderna som ett uttalat förbättringsområde. Både föräldrar och personal saknar en gemensam vision och gemensamma mål för den pedagogiska utvecklingen i Värmdös grundskolor, och man vill att rektorer och pedagoger ska få ökat stöd i dessa frågor.

Våra slutsatser och rekommendationer innehåller tre teman som handlar om förväntningar och förhållningssätt i det fortsatta utvecklingsarbetet samt två konkreta förslag till åtgärder:

1. Förväntningar på åtgärder gör det viktigt att agera och genomföra aktiviteter på kort och lång sikt
2. Långsiktighet och förankring när det gäller beslut på alla nivåer
3. Ta fram mål och vision för den pedagogiska utvecklingen inom skolan
4. Ta missnöjet på Kyrkskolan och Munkmora på allvar
5. Starta utvecklingsprojekt kring teman på underlag av skoldialogen

Avslutningsvis vill vi framföra att trots att debatten som ledde fram till folkomröstningen var infekterad, har vi upplevt ett mycket konstruktivt och samarbetsvilligt klimat hos föräldrar och personal, både i webbenkäterna och på stormötena. Vi vill särskilt tacka de föräldrar i referensgruppen som under hela processen avsatt tid och kraft att bidra med synpunkter och idéer som förbättrat vårt arbete och bidragit till resultatet av skoldialogen.

Ann Lundqvist och Sara Blücher

INLEDNING

Sommaren 2014 anlätades vi, Sara Blücher, Fransson & Blücher AB och Ann Lundqvist, AnnLtd AB, som två externa konsulter för att stödja Värmdö kommun i genomförandet av en medborgardialog om skolan. I september 2014 beslutade Värmdö kommunstyrelse om genomförande av vårt förslag till upplägg för medborgardialogen.

Den aktuella rapporten är en sammanfattning och analys av resultatet från den dialogen. Rapporten avslutas med några förslag på åtgärder.

BAKGRUND

Hösten 2012 tog Värmdö kommun beslut om en ny skolorganisation för den kommunala grundskolan. Skälen var flera:

- Nya nationella styrdokument från 1 juli 2011 med ny skollagstiftning och ny läroplan förespråkade en skolstruktur där byte mellan skolor i första hand sker efter skolår tre och sex. Kommunen får organisera hur man vill men kraven måste uppfyllas inklusive skärpta krav på ämnesbehörighet, årskursbehörighet och lärarlegitimation.
- Skolinspektionen framförde i sin tillsyn av Värmdö kommuns skolor kritik gällande likvärdigheten i kommunens skolor, då stora skillnader förekom mellan olika grundskolors kunskapsresultat.
- Ekonomi – samordningsvinster att göra, överkapacitet på flera skolor, anpassa efter befolkningsstatistik.
- Utbildningsstyrelsen gav i uppdrag till ProVarmdo att se över alternativa årskursfördelningar för skolorganisation. En rapport presenterades i juni 2011.

Organisationsbeslutet och själva omorganisationen fick kritik, bl a för att politikerna inte lyssnat på berörda parter. Folkinitiativet i Värmdö bildades och startade en namninsamling för en folkomröstning där drygt 3 000 namnteckningar samlades. Frågan engagerade även skolor/områden eller andra intressenter som inte direkt berördes av förändringar.

Den 25 maj 2014 genomfördes folkomröstningen där 38 procent av kommuninnevånarna röstade, och 65 procent av de röstande sade ja till frågeställningen:

”Tycker du att kommunen ska ta fram en ny skolorganisation med berörda föräldrar, lärare och kommunens nämnder? Mening är att den nya skolorganisationen ska förankras och beslutas med största möjliga majoritet”.

Efter omröstningen gav kommunstyrelsen förvaltningen i uppdrag att arbeta fram ett förslag till dialogprocess i linje med folkomröstningsresultatet.

DIALOGPROCESSEN

Några utgångspunkter för dialogen

- **Tydlighet med formen av delaktighet.** Från egen erfarenhet, studier och utvärderingar vet vi hur viktigt det är att vara tydlig med vilken form av delaktighet som utlovas. Är syftet otydligt finns en stor risk för att människor får felaktiga förväntningar, vilket ofta leder till frustration och besvikelse. Då finns även en risk för att åtgärder som är avsedda att främja demokratiskt deltagande får motsatt effekt och skapar misstro och i förlängningen leder till en svekdebatt. Det handlar om respekt för de som investerar både tid och engagemang för att delta.

Det har därför varit viktigt att tydliggöra vilket utrymme som finns att påverka i dialogprocessen. Graden av delaktighet har tydliggjorts i beskrivningen av upplägget, i text och muntligt på stormötena enligt följande: Processen summeras av oss och levereras till kommunledningen tillsammans med slutsatser och rekommendationer. Kommundirektören tar därefter fram förslag till beslut och nämnden beslutar om eventuell ny organisation våren 2015. Planering för genomförande i skolorna sker hösten 2015 och ska vara klart till skolvalet i februari 2016. En eventuell ny organisation genomförs till höstterminsstarten 2016

- **Vikten av återkoppling.** Återkoppling är en viktig del i en konstruktiv dialogprocess. Människor behöver få veta hur deras bidrag i dialogen kommer att tas om hand och man behöver även få veta hur andra har resonerat kring frågan. Detta är särskilt angeläget när det finns skilda åsikter. Detta är viktigt för att minimera risken för misstroende och känslan av att ingen lyssnar, när just mina åsikter inte fått gehör kanske det är någon annans synpunkter som lett till resultat i just denna fråga.

Det har därför varit viktigt att under Värmdös dialogprocess löpande återkoppla till dialogdeltagare och övriga Värmdöbor resultatet av dialogen.

- **Referensgrupp.** I arbetet med att ta fram förslaget till dialogprocess har synpunkter inhämtats från en liten referensgrupp bestående av föräldrarepresentanter, bl a från Folkinitiativet, föräldraföreningen på Munkmoraskolan och en rektor. Även detaljupplägg har stämts av med referensgruppen vid fyra tillfällen, detta för att säkra relevanta frågeställningar i föräldraenkät och stormöten och för hjälp att tolka dialogresultat. En avstämning har också skett i samband med slutleverans.

Syfte och mål med processen

Syftet med dialogen är att i samverkan med föräldrar, skolpersonal och andra intressenter utveckla skolan i riktning mot vision och ledord för skolan genom att:

- följa upp den genomförda omorganisationen och fastställa huruvida berörda grupper är nöjda respektive missnöjda med olika delar av den samt identifiera behov/områden som eventuellt behöver korrigeras och ge förslag på vad och hur detta skulle kunna åtgärdas
- kartlägga önskemål om vilka områden inom Värmdö grundskolor som bör prioriteras i det mer långsiktiga förbättringsarbetet

Målet är att ta tillvara värdefulla åsikter från olika perspektiv – elevers, skolpersonals och föräldrars samt andra intressenters i kommunen – så att kommunledning och i slutändan kommunfullmäktige/utbildningsstyrelsen får ett så bra beslutsunderlag som möjligt.

Upplägg

I val av upplägg för dialogen har vi å ena sidan värderat huruvida upplägget svarar mot uppdraget och å andra sidan att det är ekonomiskt försvarbart.

Ambitionen har varit att ge alla föräldrar en möjlighet att bidra med synpunkter och önskemål om skolan, antingen genom en enkät eller deltagande på stormöten. Övriga intressenter har också haft möjlighet att delta genom den löpande informationen via media och på kommunens webbplats eller genom att delta på stormöten. Båda grupper har också haft möjlighet att lämna synpunkter direkt på kommunens webb.

Resultat från dessa aktiviteter har sedan följts upp med skolpersonalen, via en webbenkät, för att även fånga deras tankar och perspektiv på föräldrarnas synpunkter och önskemål.

Dialogen har därmed bestått av tre delar:

1. Webbenkät till föräldrar
2. Områdesvisa stormöten för föräldrar och andra intressenter.
3. Webbenkät till skolpersonalen

Dialog skola

Den 17 september godkände Kommunstyrelsen förslaget om medborgardialog gällande skolorganisationen i Värmdö.

Den 25 maj hölls en folkomröstning i Värmdö gällande skolorganisationen. Bakgrunden till omröstningen var den nya skolorganisationen som Utbildningsstyrelsen fattade beslut om hösten 2012. Frågan som ställdes i folkomröstningen var:

"Tycker du att kommunen ska ta fram en ny skolorganisation med berörda föräldrar, lärare och kommunens nämnder? Meningen är att den nya skolorganisationen ska förankras och beslutas med största möjliga majoritet."

Valdeltagandet uppgick till 38,3 % och ja-sidan fick 75 % av rösterna.

Processens olika steg

I det första steget skickades en webbenkät ut under december 2014 och januari 2014 till vårdnadshavare. Där fick föräldrar anonymt ge sin syn på hur skolan ska organiseras och vilka årskurser som bör finnas på respektive skola. Företaget som genomförde enkäten heter PFM Research. Webbenkäten är nu avslutad – tack till alla som tagit er tid att svara på frågorna!

Målet med undersökningen var att få en representativ bild av hur föräldrar till barn i Värmdös kommunala skola upplever den. Dels har frågorna handlat om den omorganisation som genomfördes 2013, dels vilka årskurser man tycker bör finnas på respektive skola samt hur man generellt upplever de kommunala grundskolorna inom en rad områden.

Högt deltagarantal

Webbenkäten gjorde det möjligt att vända sig till huvudparten av föräldrar via deras registrerade adresser i Schoolsoft. Av de ca 3000 personer som enkäten skickats till, har 1265 personer svarat. Totalt sett är det knappt 70 procent av föräldrarna som uppger att deras barn inte berördes av de förändringar som genomfördes. Av de ca 30 procent som blev berörda är det 12 procent som upplevde omorganisationen negativt.

Webbenkäten var det första steget i Dialog skola och resultatet blev utgångspunkt för arbetet på de fyra stormöten som genomfördes under februari.

Kompetens och näringsrik mat

Under stormötena presenterades enkätresultatet. Med enkäten som underlag arbetades det gruppvis med frågeställningar kring vad som skulle behöva förändras i organisationen och vilka fördelar och nackdelar som finns med olika lösningar. Det diskuterades också vad som bör prioriteras i det fortsatta utvecklingsarbetet för Värmdös kommunala grundskolor.

När det gäller den generella uppfattningen av de kommunala

Ställ en fråga till kommundirektören

Om du har en fråga som du vill ställa till kommundirektören är du välkommen att använda formuläret här nedan. Du kommer att få ett svar på din fråga direkt till din e-postadress. De frågor som vi bedömer är relevanta för andra att ta del av kommer vi att publicera anonymt här på sidan.

Jag vill ställa en fråga till kommundirektören:

Ange din e-postadress för svar *

Sök

Frågor och svar

Här publiceras några av de frågor och svar som kommer in.

Fråga: Vår satsning på Upplevelseskolan? Ger den en egen budget. Bidrar med material inköp av båtar mm.

Svar: Upplevelseskolan är inte en egen enhet/skola, utan en del av Kyrkskolan. Kostnaderna för Upplevelseskolan är en del i skolans budget som rektor beslutar kring.

Fråga: Kan inte Upplevelseskolan separeras från Kyrkskolan och bli en egen enhet. Mer tillgänglig för alla Värmdös elever. Enligt förslag som finns bland e-förslagen?

Svar: Upplevelseskolan är inte en egen enhet/skola, utan en del av Kyrkskolans verksamhet. Just nu pågår en översyn av vår skolorganisation genom medborgardialogen Dialog skola. Vi får se vad resultatet av den blir.

Fråga: Jag undrar hur ni jobbar med platsituationen i Värmdös grundskolor? Finns det planer på utbyggnad av grundskolor? Det är ganska stor inflytt till kommunen men det händer lite på skollinjen - och man har dessutom minskat antal årskurser på Kyrks skola som är en av de skolorna vi tillhör. Vad gör ni åt detta och när kan man se resultat på åtgärd?

Svar: I dagsläget har vi ett överskott av skolplatser i förhållande till antal barn. Vi har upprättat en lokalförordningsplan för både förskola och grundskola som baseras på den aktuella befolkningsprognosen. På så sätt kan vi tillgodose behovet av platser till vår förskole- grundskoleverksamhet på kort och lång sikt.

Fråga: På vilket sätt förklarar ni att eleverna i åk 6 flyttas upp till högstadium trots att detta inte går ihop med läroplanen som är uppdelad i åk 1-3, 4-6 och 7-9? Detta innebär ju att eleverna inte betygsätts av de lärare som bedömt dem i de första två åren efter de kunskapskrav som sedan betygsätts i åk 6, plus att ett tiotal elever får byta skola efter bara två år på mellanstadiet.

Svar: Efter att skolorna omorganiserades så finns F-3, F-6 och F-9 skolor. De fristående verksamheterna beslutar själva över vilka årskurser de erbjuder, det kan kommunen inte besluta kring.

Information om arbetets framskridande har löpande publicerats på kommunens webb. Bilderna till höger ovan är hämtade från information om dialogen på kommunens webbplats.

WEBBENKÄT TILL FÖRÄLDRAR

Mål och syfte med föräldraenkäten

Målet med föräldraenkäten var i första hand att få insikt i vad föräldragruppen som helhet är nöjd respektive missnöjd med. Även om vi har velat koppla framförallt synpunkter om skolorganisationen till respektive skola har inte syftet med enkäten varit att göra en mer grundlig kartläggning och analys på respektive skola. Det ansvaret ligger på respektive verksamhetschef och ombesörjs i det löpande kvalitetsarbetet.

Metod och urval

Målgruppen för undersökningen har avgränsats till vårdnadshavare av barn som går i någon av kommunens grundskolor. Förskoleföräldrar omfattas inte av undersökningen.

Undersökningen omfattar inte heller föräldrar, boende i Värmdö kommun, som enbart har barn i friskola eller annan kommuns skola. Enheten för undersökningen har varit hushåll eller familj dvs endast en förälder har fått representera familjen.

Skälet till valet av webbenkät framför postala utskick och telefonintervjuer är helt enkelt att det är kostnadseffektivt. Det innebär också att vi kan gå ut till fler, vilket i det här fallet känns som ett plus eftersom det är en medborgardialog. Webbenkäten medger också att möjligheten att ställa frågor med öppna svarsalternativ ökar.

Det innebär dock samtidigt att vi är hänvisade till de register med e-postadresser som finns i kommunen, i det här fallet Schoolsoft, där ca 50-80 procent av föräldrarna på respektive skola fanns med. Eftersom inte samtliga föräldrar fanns med så kunde vi inte göra ett slumpmässigt urval för att garantera representativiteten. Vi beslöt oss då för att gå ut till samtliga drygt 3 000 personer som fanns registrerade, undantagna de föräldrar som bodde på samma postadress. Av dessa var det 1 265 personer/hushåll som besvarade enkäten. I kommunen finns totalt 6 622 vårdnadshavare, ungefär 3 300 hushåll.

Frågeområden

Enkätfrågorna rörde följande frågeområden.

- Hur viktigt man tycker att olika områden är för att skolan ska hålla en hög kvalitet och hur bra kommunen är på dessa
- Om man berördes av omorganisationen 2013/2014 och hur man upplevde den
- Vilka årskursen man tycker är lämpligt att ha på respektive skola
- Om man är nöjd med sin grundplacering
- Viktigaste råd till Värmdös kommunledning för att skolan ska utvecklas positivt
- Bakgrundsfrågor som kön, ålder, vilka skolor barnen går i, hur länge man bott i kommunen etc.

Sammanfattning av resultat från föräldraenkäten

Vilka är det som svarat på enkäten?

- Av de 1 265 svarande var en majoritet kvinnor, 73 procent medan 27 procent var män. Skillnaderna mellan hur män respektive kvinnor har svarat på de olika frågorna skiljer sig dock inte så mycket.
- När det gäller åldersfördelningen är den övervägande andelen, 63 procent, mellan 36 till 45 år, medan 25 procent är 46 år eller äldre. Drygt hälften har bott i Värmdö kommun i 11 år eller mer, medan 10 procent är relativt nyinflyttade och har bott där högst 3 år.

Tabell 1. Vilka har svarat på enkäten?

Utskick till ca 3 000 personer/hushåll registrerade i Schoolsoft 1265 svar – en förälder per hushåll Kvinnor 73 % Män 27 % Bott i kommunen 1-3 år 10% 11 - år 57% Ålder 36-45 år 63% 46 el äldre 25%	Skola	Andel som svarat av respektive skolas hushåll
	Farstaviken – Ekedal	49%
	Farstaviken – Kvarnberget	35%
	Munkmoraskolan	49%
	Ösbyskolan	41%
	Brunns skola	36%
	Fågelviks skola	44%
	Hemmestaskolan	41%
	Kyrkskolan	74%
	Viks skola	44%
	Kullsvdsskolan	35%
	Skärgårdsskolan	44%

Andelen hushåll som svarat på respektive skola varierar från 35 procent till 75 procent, där Kyrkskolans föräldrar har varit mest aktiva.

Tabell 2. Fördelning av svar i förhållande till skolans storlek

Skola	Andel vårdnads-havare per skola	Andel svar per skola
Farstaviken – Ekedal	10%	11%
Farstaviken – Kvarnberget	8%	7%
Munkmoraskolan	3%	4%
Ösbyskolan	16%	15%
Brunns skola	14%	12%
Fågelviks skola	4%	5%
Hemmestaskolan	18%	18%
Kyrkskolan	2%	3%
Viks skola	15%	15%
Kullsvdsskolan	2%	2%
Skärgårdsskolan	8%	8%
Totalt	100% 6 622	100% 1 419

Anm. En del av de svarande har barn i mer än en skola varför antal svar uppgår till 1 419 istället för 1 265.

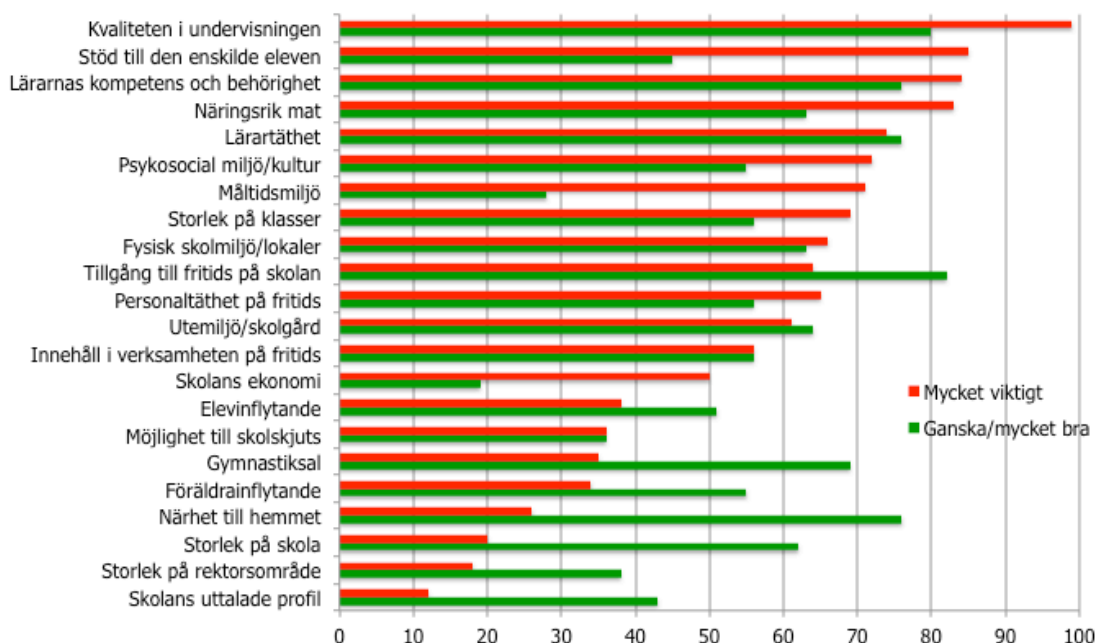
De svarande är dock proportionerligt fördelade i förhållande till de olika skolornas storlek, dvs ingen skola är över- respektive underrepresenterad. Att det är så många på Kyrkskolan som svarat påverkar dock inte resultaten i stort, då skolan utgör en sådan liten del av det totala antalet föräldrar/vårdnadshavare.

Vilka områden är viktigast i skolan och hur väl fungerar de?

- En tydlig rangordning visar sig när man frågar i vilken utsträckning föräldrarna tycker olika områden är viktiga. Den blir extra tydlig om man lyfter ut det som de svarande tycker är mycket viktigt, då ser det ut som i diagrammet nedan. I topp ligger ”kvaliteten i undervisning” som i stort sett alla, 98 procent, tycker är mycket viktigt. Inte långt efter kommer ”stöd till den enskilde eleven”, lärarnas kompetens och behörighet och ”närlingsrik mat” som ca 85 procent tycker är mycket viktigt.
- Det som i sammanhanget upplevs som minst viktigt är utan tvekan ”Skolans profil”. ”Storlek på skola” och ”Rektorsområde” samt ”Närhet till hemmet” bedöms inte heller som särskilt viktigt.

Diagram 1. Hur viktiga tycker du följande saker/områden är för att Värmdö kommuns skolor ska hålla hög kvalitet och i vilken utsträckning upplever du att kommunens skolor är bra på dessa?

(Andel som tycker det är mycket viktigt respektive ganska eller mycket bra)

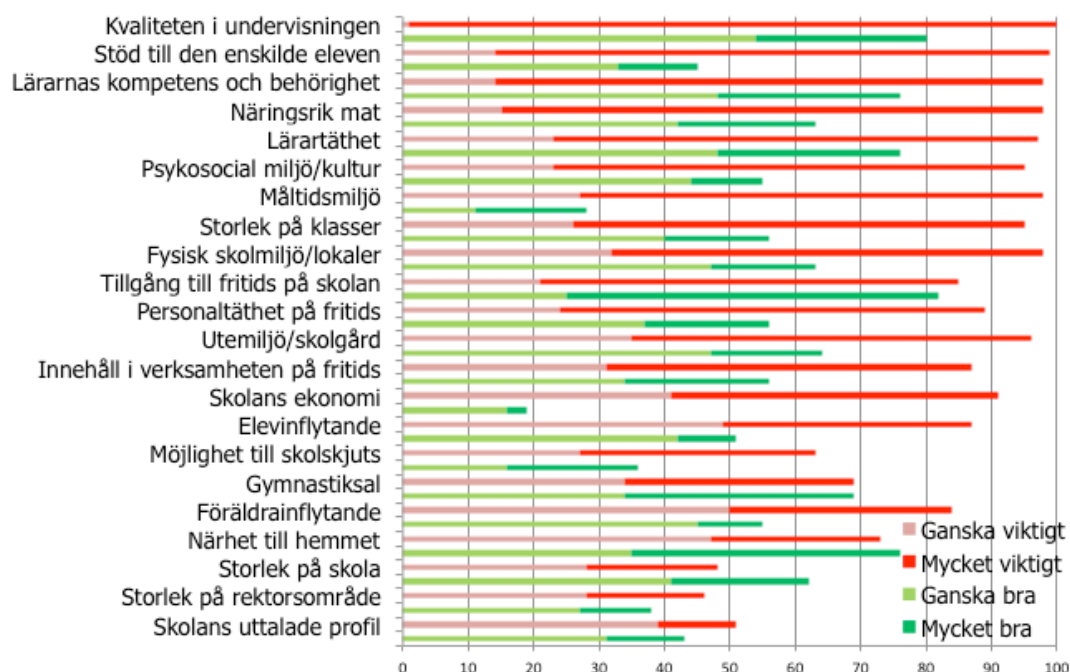

- När föräldrarna får ange i vilken utsträckning man upplever att samma områden fungerar ganska eller mycket bra dvs om Värmdö kommuns skolor levererar, så blir det tydligt att det på sina håll finns en diskrepans.
- Det största missnöjet gäller ”Stöd till den enskilde eleven” – där 85 procent tycker det är mycket viktigt jämfört med 45 procent som anger att det fungerar ganska eller mycket bra. Det man i andra hand är missnöjd med är bristen på ”Närlingsrik mat” och ”Måltidsmiljön”, den ”Psykosociala miljön” och ”Storleken på klasser”. Det som förhållandevis är lite mindre viktigt men där man inte är nöjd gäller ”Skolans ekonomi”.

- **De områden man är mest nöjd med:** är "Tillgång till fritids på skolan", "Elevinflytande", "Gymnastiksalen", "Föräldrainflytande", "Storleken på skolorna" samt "Närheten till hemmet". Ställer man det i relation till sådant man tycker är mycket viktigt är också storlek på rektorsområde och att skolorna erbjuder en tydlig profil tillräckligt bra.
- Om man väljer att ställa det som är **ganska eller mycket viktigt** mot vad som fungerar **ganska eller mycket bra** ser det lite annorlunda ut. Rangordningen blir inte lika tydlig eftersom det är mycket som åtminstone anses ganska viktigt. Glappen mellan vad som är viktigt i förhållande till i vilken utsträckning de fungerar blir då generellt större och prioriteringen blir svårare att se.

Diagram 2. Hur viktiga tycker du följande saker/områden är för att Värmdö kommuns skolor ska hålla hög kvalitet och i vilken utsträckning upplever du att kommunens skolor är bra på dessa?

(Andel som tycker det är ganska eller mycket viktigt respektive ganska eller mycket bra)

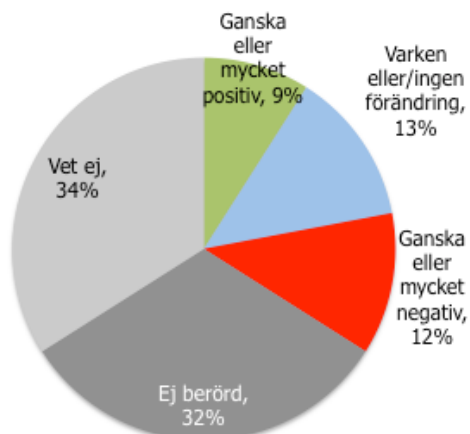
- Det är dock fortfarande väldigt tydligt att det som är minst viktigt är "Storlek på skola och rektorsområde" och "Skolans profil".
- De områden som man är helt nöjd med är "Tillgång till fritids på skolan", "Gymnastiksal", skolans "Närhet till hemmet" och "Storlek på skola" där man är mer än nöjd.

Till denna fråga fanns möjlighet att komplettera med öppna svar. Kommentarer på denna och på enkätens sista fråga "Vilket är ditt viktigaste råd till Värmdös kommunledning för att skolan ska utvecklas i en riktning som du upplever är rätt?" är i stort sett identiska. För att undvika upprepningar har vi därför valt att redovisa de öppna svaren på dessa frågor samlat i anslutning till enkätens sista fråga, råd till skolläningen.

Blev man berörd av omorganisation/förändringar inför läsåret 2013-2014?

Andelen som uppger att de inte har berörts av förändringar som genomfördes inför läsåret 2013-2014 är 32 procent och de som svarat att de inte vet är 34 procent, tillsammans utgör de 66 procent.

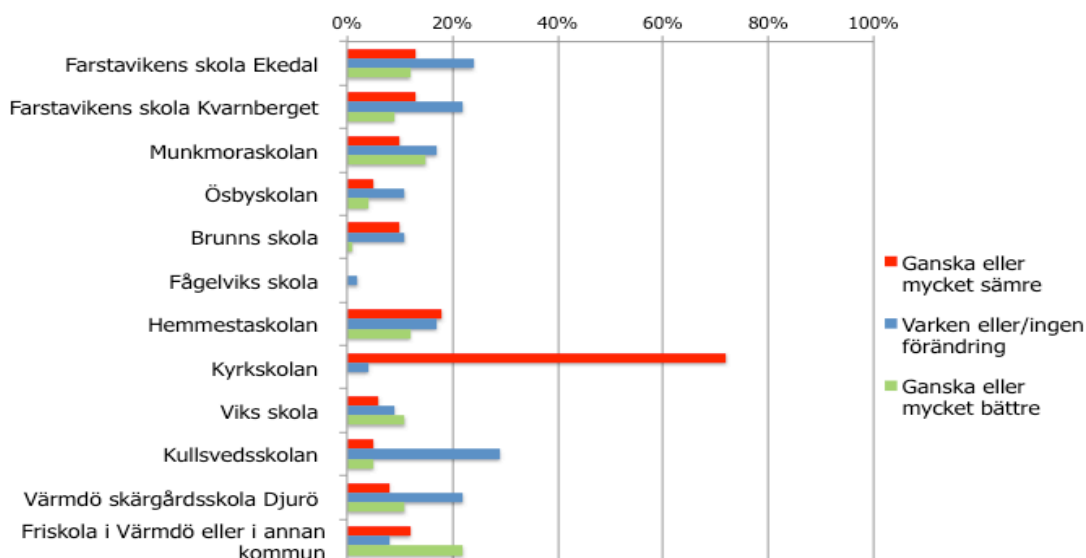
Diagram 3. Om man blivit berörd av förändringar och hur man uppfattat dem

Antal svar: 1 265 personer

- Av de 1 265 personer som svarat på enkäten är det dock 34 procent, eller 430 personer, som uppger att de/deras barn berördes av omorganisation eller förändringar. På frågan i vilken utsträckning man upplevt förändringarna positiva eller negativa är det totalt 9 procent som upplevt dem ganska eller mycket positiva medan 12 procent, eller 151 personer, upplevt dem ganska eller mycket negativa.

Diagram 4. Upplevelse av omorganisation/förändringar på respektive skola

- Tittar man på hur de svarat på de olika skolorna, vilket bara kan ge en hint eftersom antal svarande på sina håll är få, ser man att Kyrkskolan avviker stort från övriga genom att andelen som är negativ är mycket större än på alla andra skolor.
- På de flesta övriga skolor är fördelningen ganska jämn, det finns de som är både positiva och negativa även om man på många skolor kan ana att andelen negativa är något större.

Även här fanns möjlighet att komplettera med **öppna svar** under rubriken "Motivera varför något blivit bättre eller sämre till följd av omorganisationen?". Fem teman dominerar i svaren:

- **Skolans personal.** Majoriteten av alla lämnade synpunkter handlar om skolledning och pedagogik, personalomsättning och resurser för barn med behov av särskilt stöd.
  - ”Äntligen en ny rektor.”*
  - ”Personalomsättningen verkar ha varit stor.”*
  - ”Personalen verkar gå på knäna pga stora klasser.”*
  - ”Att skolan ej tillhör samma rektorsområde som andra skolor försämrar lärarens och fritidspedagogers möjlighet att vidga vyer och fortbilda sig.”*
  - ”Från att inte ha fått något stöd alls till mitt barn som har dyslexi till att få hjälp och stöd. Det kan bli bättre men går åt rätt håll.”*
- **Skolmiljön.** Många synpunkter rör också skolmiljön, stora/små klasser, lokaler som är för trånga eller behöver fräschas upp, skolgård, matsituationen, långa och/eller otrygga skolvägar och trafiksituation vid skolan.
  - ”Fler elever och dåliga lokaler har blivit ännu sämre.”*
  - ”Dålig miljö under raster då barn blir utsatta för mobbing. Mellis är hemskt dålig. Miljö i matsal är sämre då det är ont om tid att äta. Rörigt och skrikigt.”*
  - ”Skolvägen för de som har lektioner på båda skolorna (Ekedal och Kvarnberget) är inte trafiksäker. Det bör vara 30 km/t för bilar permanent för att få ner hastigheten och trafikljus där barn ska passera.”*
  - ”Barn som bor vid Kyrkskolan som kunnat gå till skolan får nu sitta och åka skolbuss till Hemmestaskolan.”*
- **Indelning i stadier.** Synpunkter på stadier/klasser i skolorna kommer främst från föräldrar i några få skolor (Kyrkskolan och Kvarnberget), delade åsikter om värdet av att blanda stora och små barn
  - ”Kvarnbergsskolan är inte lämplig för barn åk 5”.*
  - ”Bättre med ett större rektorsområde. Skolgången hänger ihop bättre och övergången till Kvarnberget blir inte lika abrupt”*
  - ”När Kyrkskolan övergick till F-3 försvann de äldre eleverna och med dem en viktig funktion. Det är bra med äldre elever som integreras med yngre.”*
  - ”Förändringen blev mycket bättre då skolans nya indelning i F-6 motsvarar den nya läroplanen till gagn för eleverna.”*
- **Klasskamrater.** Några få synpunkter rör kamrater, splittring av klasser, fler eller färre kamrater som påverkar barnens trivsel
  - ”I och med att skolan blivit mindre finns det även färre kompisar att vara med på t ex raster.”*
  - ”Mina barn har fått fler vänner.”*
  - ”När Kyrkskolan övergick till F-3 försvann de äldre eleverna och med dem en viktig funktion. Det är bra med äldre elever som integreras med yngre.”*
  - ”Klasserna indelade i grupper har splittrat ursprungsklassen från F-klass till 1:an, mycket rörigt för elever”.*
  - ”Klasserna förändrades och det gjordes inte på ett positivt sätt. Borde informerat bättre innan. Efteråt så har vårt barn tyckt att det varit bra.”*

Några kommentarer ger också **beröm för Schoolsoft.**

Vilka årskurser önskar man ska finnas på de olika skolorna?

Frågan om vilka årskurser man önskar på de olika skolorna ställdes till samtliga med möjligheten att tycka till om valfria skolor. Utfallet av frågan blir dock tydligast om man tittar på vilka årskurser som respektive föräldrar önskar se på deras barns skola.

Tabell 3. Föräldrarnas önskemål om vilka årskurser man vill se på sitt/sina barns skola

Skola	F - 3	4-6	7-9	Vet ej/ ingen åsikt
Fastaviken/Ekdal	81	84	8	10
Farstaviken/Kvarnberget	4	12	79	17
Munkmora skolan	85	61	11	2
Ösbyskolan	77	78	75	18
Brunns skola	80	87	89	9
Fågelviks skola	89	34	8	7
Hemmestaskolan	68	70	74	17
Kyrkskolan	83	93	15	4
Viks skola	82	84	17	11
Kullsvedsskolan	86	95	90	5
Skärgårdsskolan Djurö	83	84	76	13
Antal svar = 1265				

- De flesta är nöjda med de årskurser som deras barns skola omfattar i dagsläget. Undantagen är Kyrkskolan där 93 procent vill att skolan även ska omfatta årskurserna fyra till sex, vilket även 61 procent på Munkmoraskolan och 34 procent av föräldrarna på Fågelviksskolan vill se på deras respektive skolor.

De öppna svaren rör huvudsakligen fyra teman:

- **Små och stora barn** har olika behov, men det finns också en pedagogisk poäng med att blanda små och stora barn.

"Tycker att det är bra att mitt barn får möjlighet att se, träffa äldre elever på skolan. Då blir inte "oron" så stor inför äldre barn/ungdomar. Förhoppningsvis lär man känna de äldre eleverna som också kan föregå med gott exempel."

"För att jag tycker det är till nackdel för barnens sociala utveckling att blanda alla åldersgrupper på alla skolor."

- Det måste finnas **valmöjligheter**, människor har olika prioriteringar.

"Jag har egentligen bara erfarenhet av Kyrkskolan och Hemmestaskolan och kan se både för- och nackdelar med förändringen. Jag tycker det är bra om det finns alternativ att välja mellan då alla barn är olika och behöver olika resurser, därför är det bra om det är fler F-6 på Värmdölandet. Kyrkskolan är en anrik skola som bör bevaras och kan med sin unika miljö erbjuda unika kunskaper för oss skärgårdsbor, man bör kunna gå där upp till sexan. Men vill tillägga att det blev bra för mina barn när de bytt till Hemmestaskolan."

"Viktigt att det finns skola långt ut på Värmdö och i skärgården så att samhället hålls levande. Annars flyttar många. Måste finnas alternativ till stora skolorna som kanske inte passar alla."

- Viktigast att det är **bra kvalitet** oavsett årskurser.

"Samla behöriga lärare för åk 7-9 på några få skolor lite mer centralt tror jag skulle underlätta rekryteringen av dessa."

”Det är svårt att tillgodose de äldre elevernas behov av kvalificerad undervisning om de är mycket få på en skola.”

”Handlar inte om vilka årskurser som ska finnas på skolan. Det är skolans möjligheter att bedriva bra undervisning och stimulerande samt säker miljö som är avgörande.”

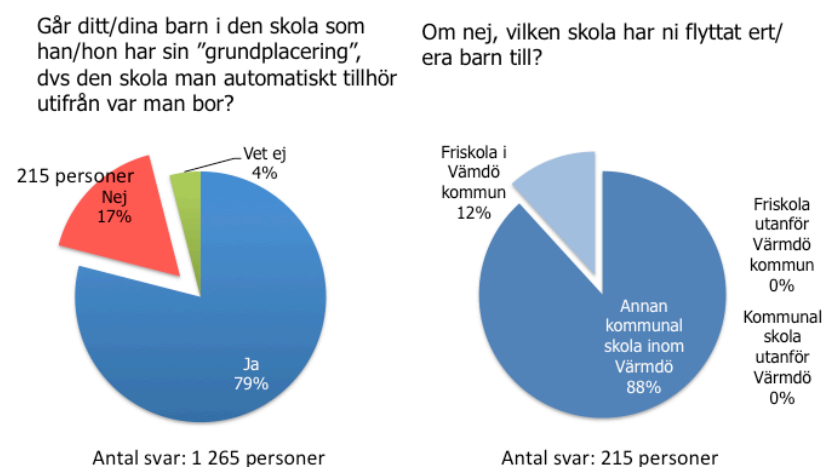
- Beslut om vilka årskurser som är lämpliga på vilka skolor **ska fattas av de som har professionell kompetens.**

”Min åsikt är att föräldrar omöjligen kan ha den överblick, kunskap och insyn som krävs för att avgöra hur kommunen ska fördela årskurserna på olika skolor. Alla vill ju att just deras barn ska slippa resa till skolan eller att de ska få byta till en viss skola vid studieövergång, men det är ju omöjligt att tillmötesgå alla olika önskemål. Det kommunen däremot skulle kunna säkerställa är att politiker och ansvariga chefer har den kompetens som krävs för att kunna fatta insatta och väl avvägda beslut i dessa frågor, vilket jag hittills inte sett så mycket av.”

Är man nöjd med den skola barnen ursprungligen placerats i?

Avslutningsvis fick föräldrarna svara på om man var nöjd med den grundplacering som deras barn fått dvs den skola man automatiskt tillhör utifrån var man bor. Det var 79 procent som uppgav att deras barn gick i sin grundplacering, medan 17 procent, svarade nej.

Diagram 5. Är föräldrarna nöjda med sitt barns grundplacering

- Av de som valt något annat än deras barns grundplacering, dvs 215 personer, var det 88 procent som placerat sitt barn i någon av de andra skolorna inom Värmdö kommun, medan 12 procent valt en friskola. Se öppna svar för att få svar på frågan varför.
- Vad man bör komma ihåg när man ser dessa resultat är att de bara inkluderar de vårdnadshavare inom Värmdö kommun som har något barn i någon av Värmdö kommuns skolor, de omfattar inte dem som enbart valt friskolor eller annan kommuns skola.

I de öppna svaren är motiven till val av annan skola till stor utsträckning pedagogik, geografi och kamrater.

- I pedagogiken återkommer ofta kommentarer om brist på eller tillgång till resurser för barn med **behov av särskilt stöd.**

"Behov av särskilt stöd och vid behov resursperson. Nonchalant bemötande och ingen hjälp från rektor eller övrig personal i denna fråga vid grundplacering."

"Dålig kompetens på lärare och inlärningsnivån var låg samt omotiverade och negativa attityder som präglade skolan, ingen styrning från ansvariga."

"Skolan hade bristfälliga resurser att hantera barn med läs- och skrivsvårigheter. Tyvärr hade skolan vi bytte till minst lika stora brister."

- I geografin handlar det om en **tryggare skolväg** eller att den valda skolan bättre fungerar med **föräldrars arbetspendling**.

"Vi bor närmare och det finns säkrare väg för barnen att gå själva till den skola som vi inte har grundplacering i. Dessutom har barnen alla sina vänner och sitt sociala nätverk på den skolan som vi inte är grundplacerade i då alla deras vänner från dagis/förskolan blev placerade där."

- Även **barnens kamrater och skolans rykte** återkommer i kommentarerna, man väljer en skola där barnen har vänner eller där vännerna ger skolan ett gott betyg.

"Nya kamrater och idrottsprofil"

"Mindre skola med gott rykte."

Bästa råd till kommunledningen

Avslutningsvis fick föräldrarna möjlighet att svara på vilket som var deras viktigaste råd till Värmdös kommunledning för att skolan ska utvecklas i en riktning som du upplever är rätt? Vad bör man då prioritera? Svaren på denna fråga om kommentarerna till vad som är viktigt och vad som fungerar bra, handlar till stor del båda om skolans kärnområden, pedagogiken, och om miljön. Det finns också en hel del kommentarer som en önskan om långsiktiga beslut och bättre kommunikation.

- **Kvaliteten i undervisningen.** Ämnes- och pedagogisk kompetens, ansvarskänsla och engagemang, ökad lärartäthet, förutsättningar att göra ett bra jobb, bra arbetsmiljö och att attrahera och behålla behöriga lärare.

"Det som är avgörande för kvaliteten är trots allt själva UNDERVISNINGEN och då är LÄRARNAS KOMPETENS det viktiga. Allt annat runt omkring är mindre viktigt. Så: Om Värmdö ska satsa på en enda sak så är det att höja kompetensen hos lärarna."

"Att lärare har en positiv och engagerad, icke stressad, inställning till eleverna och sitt sätt att undervisa."

"Starkare profil på Värmdös skolor, ett helhetstänk. Har sex barn och varit med ett tag, i Nackas skolor VET alla vad de står för, gör osv, Värmdö är mer splittrat, man känner ingen styrka och stolthet på samma sätt. Arbeta fram ett helhetstänk och 'sälj' skolorna tydligt. Här sitter man och är nöjd om man lyckats få en behörig lärare och säger pust, vi fick en... Tänk LOCKA med en idé!"

"Ledarskap på kommunen, utbildningsstrateg med uppdrag skolutveckling som verkar 'nära' lärare och rektorer. Ta vara på kompetenta lärare och annan kompetent pedagogisk personal för att inte 'tappa' dessa till bättre styrda kommuner."

- **Stödresurser.** Stöd till barn med behov av särskilt stöd, låg- som högpresterande, lärare som kan möta olika behov och individuellt anpassat material.

"Ge barn i behov stöd, det som behövs, så att läraren kan undervisa de andra barnen på ett mer engagerat sätt."

"Barn som behöver extra stöd måste få tillgång till det och barn som har lätt för ett ämne måste få möjlighet att utvecklas ytterligare, dvs ALLA barn måste bli sedda."

"Utbildning i specialpedagogik, utbildningar kring olika diagnoser för all personal som jobbar på en skola/fritids."

"Bättre och snabbare stöd till elever i behov, det kan räcka med en period för att få barn på rätt spår. Lönar sig i längden."

- **Miljön.** Rusta upp slitna lokaler, äckliga toaletter, säkra utemiljöer och skolvägar, arbeta för att motverka mobbing, skolmaten, måltidssituationen och själva måltiderna, närodlat, näringsrik.

"Inspirerande, hela, rena och moderna skolmiljöer som är tidsenliga"

"Antingen rusta upp de gamla lokalerna ordentligt när man ändå håller på eller bygga ny skola."

"Det skulle vara underbart med en stor satsning på kosten. Ekologiskt och närodlat- vilken fin reklam för Värmdö kommun! Vilken satsning på humankapitalet! Friskare och gladare Värmdöbor!"

"Aktivt arbete för att motverka mobbing"

- **Långsiktighet och kommunikation.** Mer långsiktighet från kommunens sida i skolplaneringen, bättre kommunikation och ett bättre bemötande från skolans personal.

"Var flexibel i lösningar då antalet barn i skolorna varierar över tiden, och tag ansvaret. Medborgarupproret stör mig: rätt kommunicerat beslut kanske hade gjort att det undvikits?!"

"KOMMUNICERA: Vision. Korta och långsiktiga mål (konkreta, inte bara ord på ett papper). HA/SKAFFA ER SKOL-VISIONER!"

"Politiker: Att 'att köra över' medborgare på det brutala sätt de gjorde är inte utvecklande snarare stigmatiserande."

"Till att börja med; fatta ett beslut som är förankrat hos samtliga partier, så vi får lugn och ro. Vi behöver kompetenta lärare med tid för eleverna."

"Låt den nuvarande skolorganisationen vara i fred. Den är bra. Prioritera behöriga lärare, kunskap och disciplin (lugn, ro och krav)."

OMRÅDESVISA STORMÖTEN

Mål och syfte med stormötena

Resultaten från webbenkäten användes som underlag inför och under stormötena. Syftet var att kunna vidare bygga på enkätresultaten för att få en djupare förståelse för resultaten. Syftet var också att få samt idéer och förslag på eventuella lösningar, beroende på vad som framkom av föräldraenkäten.

Metod och deltagande

Inbjudan gick ut via lokaltidningarna, på Värmdö kommuns hemsida och Schoolsoft. Även Folkinitiativet annonserade mötena i sina egna kanaler. Deltagande var öppet för alla intresserade men riktade sig i huvudsak till föräldrar.

Dialogen skedde områdesvis i fyra stormöten: Gustavsberg, Värmdölandet, Ingarö, Djurö/Stavsnäs/Skärgård. Intresset var relativt lågt. Värmdölandets stormöte lockade 28 deltagare plus fyra lokaltidningsreportrar med var sin fotograf. Kyrkskolans föräldrar utgjorde merparten av deltagarna. På Ingarös möte deltog endast fyra personer, på Skärgårdsskolans möte deltog åtta personer och i Centrala Gustavsberg deltog tio personer.

Upplägg för mötena

Att samlas områdesvis gjorde det möjligt att ta tillvara många olika perspektiv i dialogen samt tala om hur man kan lösa olika frågor områdesvis/skolor emellan utan att tappa den lokala förankringen.

Stormötena genomfördes kvällstid i skolornas matsalar. Mötena omfattade två timmar och hade två huvudsakliga delar:

1. Kort presentation av resultatet av webbenkäten – reflektion och frågor.
2. Fördjupning av enkätresultatet – vad är viktigast för er att få gehör för, att lyfta till en högre nivå? Diskussion i mindre grupper och gemensamt.

Alla fyra mötena har dokumenterats, smågruppsdiskussionerna genom anteckningar i förberedda arbetshäften och de gruppgemensamma diskussionerna genom anteckningar.

Sammanfattning av resultat från stormötena

Gemensamma prioriteringar

Även om det är vissa skillnader mellan vilka frågor som togs upp i de fyra områdena fanns en enighet om ett antal prioriteringar, som alla handlar om att höja kvaliteten:

Utveckling av pedagogerna

- Föräldrarna vill satsa på utveckling av pedagogerna, generell kompetensutveckling, att obehöriga blir behöriga och att alla lär sig mer om barn i behov av särskilt stöd mm.

- Några förslag handlar också om att få en jämnare kvalitet och att fånga upp och lära av goda exempel, både duktiga pedagoger och bra pedagogik (t ex Kullsved och Upplevelseskolan).
- Föräldrarna upplever att lärarna är otroligt ensamma i klassrummen, några förslag handlar om att skapa utbyte, samarbete och naturligt bollplanksstöd lärare emellan.
- Att satsa på utveckling av lärarna är också ett sätt att göra Värmdö kommun mer attraktiv för lärare, menar föräldrarna, både för att behålla och rekrytera nya.
- På flera av mötena återkommer uppgiften att Värmdö kommun betalar ett par tusen mindre i månaden än t ex Nacka.

Rektorsrollen

- Rektor är ensam med ett stort ansvar, menar föräldrarna. Att utveckla rektors roll som pedagogisk ledare och avlasta administration var till del återkommande förslag.

Resurser för barn med behov av särskilt stöd

- Denna fråga kom högt upp både i enkätsvaren och på stormötena. Föräldrarna efterfrågar tidiga insatser, några jämför med Finland där en specialpedagog finns med från F-klassen för att tidigt identifiera behov av stöd.
- Bristande resurser och bristande kunskap hos lärarna återkommer på stormötena. Ett konkret förslag vara att låta pedagoger från Kullskolan ha utbildning för andra lärare.

Långsiktiga spelregler/förutsägbarhet/röd tråd

- Denna punkt återkommer i lite olika former för de olika områdena (fanns med på tre av fyra stormöten).
- För Hemmesta handlar långsiktigheten om Kyrkskolans framtid men också om att hålla landsbygden levande. Man pratar också om vikten av att kunna välja mellan en liten eller en stor skola.
- För Skärgårdsskolan handlar det om vikten av att skapa långsiktiga spelregler för skärgårdsskolorna om man menar allvar med en levande skärgård.
- För Gustavsberg handlar prioriteringarna om att få en sammanhållen skolgång för alla elever i området, med likvärdiga förhållanden för elever från Munkmora och Ekedal när de ska vidare till Kvarnberget.
- Hos föräldrarna i alla områdena fanns en önskan om en långsiktig satsning att göra Värmdö kommunala grundskolor attraktiva för lärare, rektorer och elever.

Områdesspecifika prioriteringar

Kyrkskolan F-6

- För Kyrkskolans föräldrar är den samlade prioriteringen att göra Kyrkskolan till F-6-skola. Föräldrarna menar att det behövs en liten skola bland alla de stora om ett fritt skolval ska ha verklig innebörd. Satsning på Kyrkskolan som F-6-skola underlättar också att behålla engagerad personal. Idag står tre klassrum tomma och väntar på elever, säger föräldrarna.
- Man vill också ta till vara på konceptet Upplevelseskolan, med utemiljön, skog och sjö för att bidra till en levande landsbygd. En tanke som framkom på mötet var att samarbeta med Hemmestaskolan genom att skicka barnen till vissa lektioner i

Hemmesta för undervisning i ämnen är kompetens och utrustning saknas på den lilla skolan och i utbyte låta Hemmestabarnen ta del av Upplevelseskolans pedagogik.

Samarbete och kunskapsutbyte

- På Ingaröföräldrarnas priorlista fanns ökat samarbete mellan pedagogerna, t ex genom att en klass hade två lärare så att har alltid hade någon att bolla med, bedömningsstöd, och gratis mentorskap. Det gynnar både starka och svaga elever, menar föräldrarna. Från 2015 ska man ha ämneskompetens även på lågstadiet, ett förslag var att man då kan vara en na-lärare och en språklärare som delar klass.
- På Värmdölandets möte önskade föräldrarna att skolorna skulle använda varandras erfarenheter mer, att man lärde av de goda exemplen som finns i kommunens egna skolor och att t ex Kullsveddskolans kunskaper i specialpedagogik kan delas till övriga pedagoger.

Maten och måltidsmiljön

- Frågan återkommer i fler diskussioner men framförallt i Brunn där skolmatsalen inte räcker till för alla elever. I alla områden önskar man lokalproducerad mat. På Värmdölandets möte påpekades att eleverna får äta skollunchen redan vid 11 vilket bryter mot skolverkets normer.

Trafik, cykelvägar, skolskjuts

- På Hemmesta önskar man cykelbanor, övergångsställen och belysning. På Ingarö efterlyser man cykelvägar, både för en säker trafikmiljö och av hälsoskäl.

IT-pilot med distansundervisning

- Skärgårdsskolans föräldrar presenterade idén att göra Värmdö kommun till it-pilot för distansundervisning i glesbygd. Man kan använda infrastrukturen som finns på öarna, se skärgårdsskolorna som något positivt. Med it behöver inte barn få så långa dagar hemifrån.

Sammanhållen skolgång/röd tråd

- Föräldrar i centrala Gustavsberg – främst Munkmora – efterlyser en röd tråd och en sammanhållen skolgång för alla barn i området. Lika villkor måste gälla oavsett från vilken skola man kommer, kommunen måste ha en plan och en idé för Farstaviken, Munkmora (och även friskolorna) som en helhet. Det menar man är viktigt om kommunen vill behålla eleverna i den kommunala skolan.

Rusta upp lokalerna

- Gustavsbergföräldrarna vill prioritera upprustning av sliten skolmiljö för att skapa en arbetsmiljö att vara stolt över.

Övrigt

Önskemål fanns om fortsatt dialog i någon form mellan ledning/politiker och föräldrar/föräldraföreningar och där även skolpersonal medverkar. Ett konkret förslag var också att skapa ett Advisory Board. På de möten politiker deltog fanns också önskemål om att politikerna ska delta mer i direkta dialoger med föräldrar/föräldrarepresentanter.

På sista stormötet presenterade deltagarna en omvänd pyramid i diskussionen, med förslaget att uppdraget - dvs barnen och skolan – ska finnas överst och förvaltning och politik längst ner.

WEBBENKÄT TILL SKOLPERSONAL

Mål och syfte med skolenkäten

Målet med enkäten till skolpersonalen var att få deras professionella perspektiv på samma frågor som föräldrarna svarat på. Syftet var att följa upp och få konkreta åtgärdsförslag på några av de områden som föräldrarna prioriterat, innan en sammanfattning och slutsatser av hela dialogen levereras till kommundirektören och presenteras för kommunstyrelsen.

Metod och urval

Enkäten skickades som webbenkät via Schoolsofts register till de anställdas mailadresser. Den gick till såväl pedagogisk personal som övrig personal. Totalt finns cirka 960 anställda i kommunen. Av dessa har 313 personer svarat, vilket motsvarar en svarsfrekvens på 33 procent.

Att det är så få som svarat kan man bara spekulera i. Detta var den fjärde enkäten som skolpersonalen förväntades besvara under relativt kort tidsperiod. Men huvudanledningen är nog att registret inte var bra. Dels visade det sig att en del personer fanns med under flertalet skolor och det visade sig för sent att personalen från Viks skola överhuvudtaget inte fanns med, vilket innebär att de inte fått möjlighet att besvara enkäten. Det visade sig också att många av de anställda har sett till att deras e-post skickas vidare till en annan adress i t ex gmail och där har enkäten försvunnit eller hamnat i skräpkorgen. Personalenkäten identifierade därmed ett angeläget förbättringsområde för kommunledningen.

Trots den låga svarsfrekvensen ger dock svaren, som i stort överensstämmer med föräldrarnas, en indikation på att de ändå är relativt tillförlitliga om man är något försiktig med de exakta procentandelarna.

Frågeområden

Enkäten till personalen följde delvis samma frågeställningar som föräldraenkäten:

- Hur viktigt man tycker att olika områden är för att skolan ska hålla en hög kvalitet och hur bra kommunen är på dessa
- Om man berördes av omorganisationen 2013/2014 och hur man upplevde den
- Om man tycker att den skola man arbetar på omfattar 'rätt' årskurser
- Viktigaste råd till Värmdös kommunledning för att skolan ska utvecklas positivt
- Bakgrundsfrågor som kön, ålder, vilken skola man arbetar på, yrkesroll och anställningstid i kommunen. Bakgrundsfrågorna syftade till att kunna se huruvida de svarandes var representativa för skolpersonalen som helhet.

I personalenkäten följde vi också upp de områden frågor som föräldrarna prioriterade under stormötena:

- Vilka åtgärder skulle du prioritera för att varje elev i större utsträckning än idag får det stöd han/hon behöver.
- Upplever du att det finns problem med den psykosociala miljön? Om ja, vilka problem kan du se? Vilka åtgärder skulle du vilja prioritera för att förbättra den psykosociala miljön?

- Ytterligare ett område som föräldrarna påtar sig som viktigt för att Värmdö kommuns skolor ska hålla hög kvalitet är en väl fungerande skolledning på olika nivåer. I skolenkäten följde vi upp i skolpersonalens bild av detta, både på skol- och på kommunnivå.
- Avslutningsvis innehöll enkäten en möjlighet att skicka med ett eget råd eller en synpunkt till kommunledningen.

Sammanfattning av resultat från personalenkäten

Vilka är det som svarat på enkäten?

- Av de 313 anställda inom Värmdö skola som besvarat enkäten utgör 81 procent representanter för den pedagogiska personalen medan 19 procent tillhör kategorin övriga, dvs skolmatsalspersonal, vaktmästare och administrativ personal.
- De svarande är relativt jämnt fördelade över de tre stadierna, flera av dem arbetar över stadiegränserna. Det är därmed 53 procent som uppger att de arbetar med barnen inom förskola tom årskurs tre, medan 43 procent arbetar med årskurs fyra tom sex och 42 procent med årskurs sju tom nio.

Tabell 4. Vilka har svarat på enkäten?

313 svar av ca 960 anställda i den kommunala grundskolan		Skola	Andel som svarat av respektive skolas personal
Svarsfrekvens	33 %		
Kvinnor	79%	Farstaviken – Ekedal/Kvarnberget	41%
Män	21%	Munkmoraskolan	32%
Pedagogisk personal	81%	Ösbyskolan	42%
Övrig personal	19%	Brunns skola	27%
Arbetar i årskurs		Fågelviks skola	58%
F-3	53%	Hemmestaskolan	20%
4-6	43%	Kyrkskolan	53%
7-9	42%	Viks skola	-
Arbetat i kommunen		Kullsvedsskolan	45%
Mindre än 2 år	16%	Skärgårdsskolan	27%
2-10 år	33%		
11-20 år	35%		
20 år eller mer	16%		

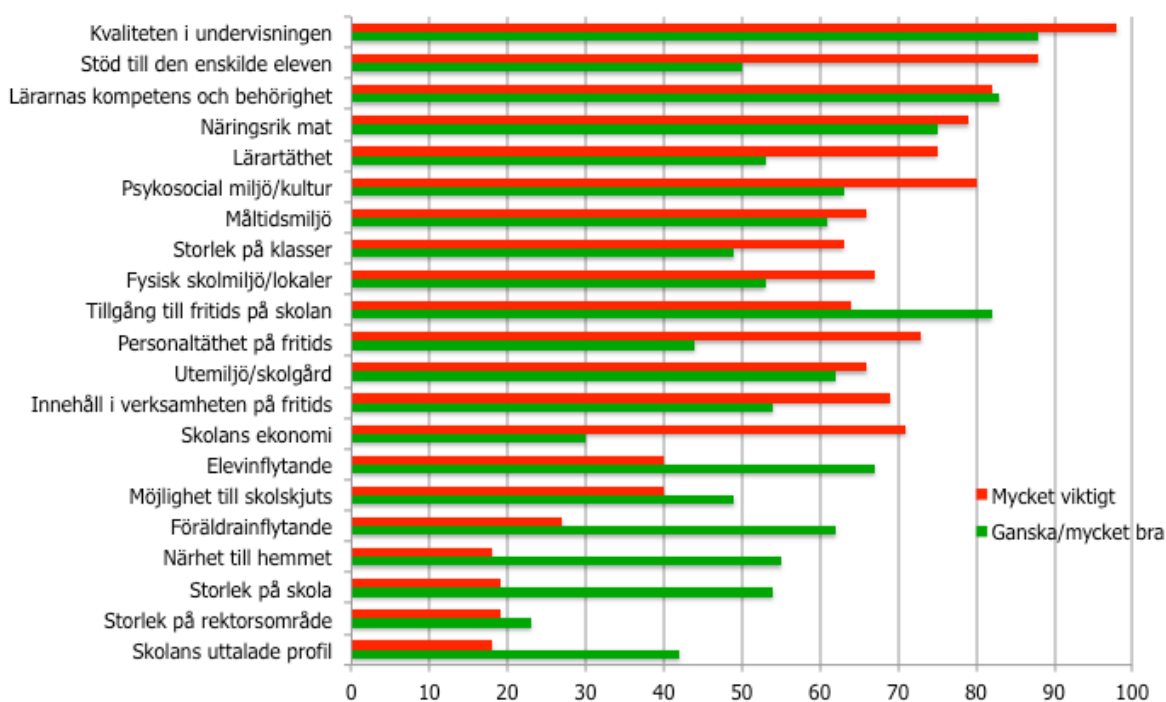
- Av de svarande är 79 procent kvinnor och 21 procent män. När det gäller frågan om hur länge man arbetat inom Värmdö kommun är det 16 procent som arbetat mindre än två år, medan 33 procent arbetat mellan två till tio år och 51 procent mer än elva år.
- När det gäller representationen från olika skolor är Vik den skola som fallit bort. I övrigt är alla skolor representerade men i lite olika grad. Andelen lärare som besvarat enkäten är som störst på Fågelviksskolan och Kyrkskolan, där 58 respektive 53 procent svarat, och som minst på Hemmestaskolan tätt följd av Brunns skola och Skärgårdsskolan, där mellan 20 till 30 procent av lärarna deltagit.

Vilka områden är viktigast i skolan och hur väl fungerar de?

- Skolpersonalens svar på frågan om vad som är mycket viktigt och vad som fungerar ganska eller mycket bra överensstämmer i stort med resultat från föräldrakäten. I topp finns kvaliteten i undervisningen, stöd till den enskilde eleven, näringsriktig mat, lärartäthet och psykosocial miljö/kultur.
- De skillnader man kan se är att lärarna tycker att den psykosociala miljön, personaltätheten och innehållet i verksamheten på fritids samt skolans ekonomi är något viktigare.
- Det som anses minst viktigt är precis som i föräldrakäten skolans profil, storlek på skola och rektorsområde samt närheten till hemmet.

Diagram 6. Hur viktiga tycker du följande saker/områden är för att Värmdö kommuns skolor ska hålla hög kvalitet och i vilken utsträckning upplever du att kommunens skolor är bra på dessa?

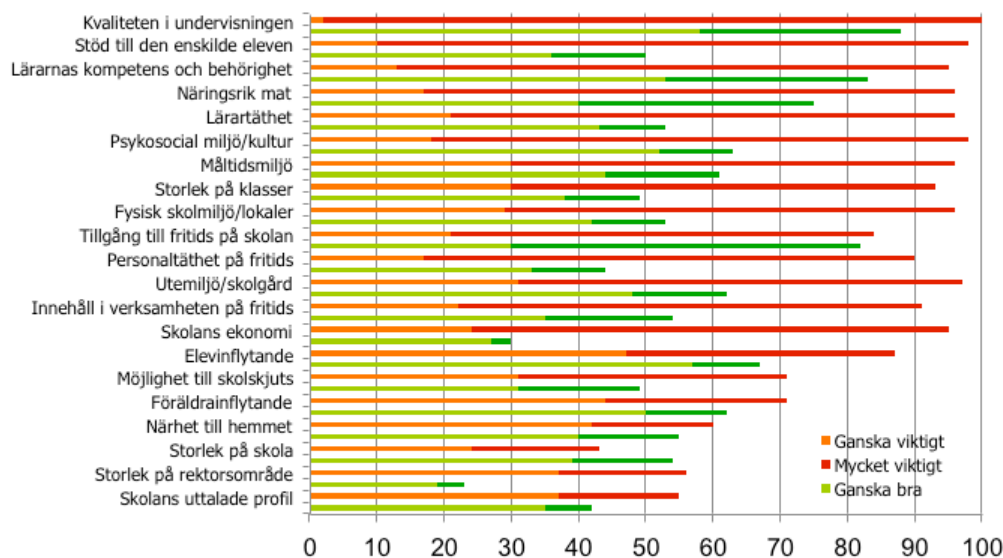
(Andel som tycker det är mycket viktigt respektive ganska eller mycket bra)

- Det är också i princip inom samma områden föräldrar och personal upplever att kommunen levererar ganska eller mycket bra. Men de största glappen mellan vad som uppfattas som mycket viktigt och i vilken utsträckning kommunens skolor "levererar" finns när det gäller: stöd till den enskilde eleven, lärartäthet, psykosocial miljö, personaltäthet på fritids och skolans ekonomi.
- De områden man är mest nöjd med eller "överlevererar" på: är "elev- och föräldrainflytande, närheten till hemmet, storlek på skola och skolans profil.
- Om man väljer att ställa det som är ganska eller mycket viktigt mot vad som fungerar ganska eller mycket bra ser det även här lite annorlunda ut. Rangordningen blir inte lika tydlig eftersom det är mycket som åtminstone anses ganska viktigt. Glappen mellan vad som är viktigt i förhållande till i vilken utsträckning de fungerar blir då generellt större och prioriteringen blir svårare att se.

Diagram 7. Hur viktiga tycker du följande saker/områden är för att Värmdö kommuns skolor ska hålla hög kvalitet och i vilken utsträckning upplever du att kommunens skolor är bra på dessa?

(Andel som tycker det är ganska eller mycket viktigt respektive ganska eller mycket bra)

Vi redovisar nedan ett axplock av **de öppna svaren**, temavis sorterade:

– **Behövs en gemensam idé, vision och pedagogisk ledning för skolan**

”Att det finns en skolchef som har en pedagogisk tanke och driver dessa frågor ur ett skolperspektiv.”

”Vi har länge saknat en gemensam kvalificerad styrning på kommunnivå.”

”Likvärdighet mellan skolorna vad gäller flera frågor som vikarielösningar, vad man gör på studiedagar, vad man har för tillgång till datorer (IKT) etc.”

– **Arbetsmiljö och lönenivå måste vara konkurrenskraftig**

”Lärlönerna. Vi värderas inte vilket gör att man tappar sugen att jobba i Värmdö.../ Löneförhöjningen var ett hå. Måste byta kommun snart.”

”Erbjud saker för att locka till sig fler att börja/stanna i Värmdö: pedagogiska luncher, semesterväxling, vikariepool, friskvård, kortare dag före röd dag, kortare veckoarbetstid mm.”

– **Samarbete**

”Mer frekvent ämnesnätverk där vi inte bara diskuterar saker vi gör på varsitt håll, utan också kan skapa gemensamma projektplattformar.”

”Kvalitetssäkra förstelärare. Använda sig av förstelärares kompetens kommunövergripande.”

Samarbetet mellan skolor, inkludera elever från Kullsvedsskolan med andra klasser i vissa ämnen, t ex musik, gymnastik, teman etc.”

– **Fasta vikarier**

”Skolan borde ha råd med ett antal ”fasta” vikarier.”

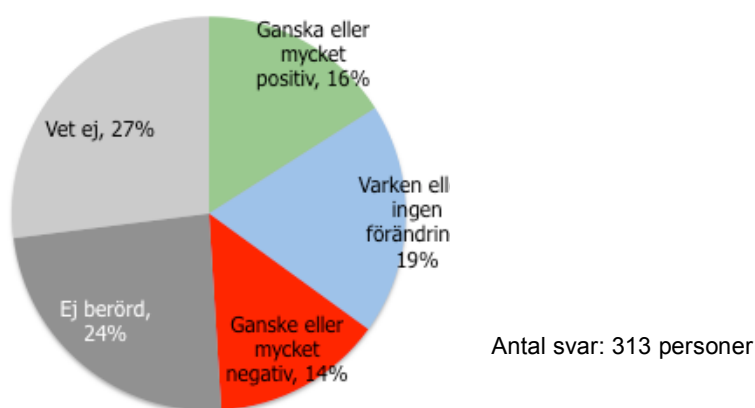
– **Ökad skolpeng**

"Mer pengar så att man har råd med specialpedagoger, resurspedagoger, fräscha lokaler, skolmat, läromedel."

Blev den egna skolan berörd av förändringar inför läsåret 2013-2014?

- På frågan om den "egna skolan" blev berörd av omorganisation och förändringar som genomfördes inför läsåret 2013-2014, är det 49 procent som uppger att de blev det, medan 24 procent inte anser sig berörda och 27 procent uppger att de inte vet.
- Av de som berörts upplever 19 procent att det inte är någon större förändring, 16 procent är ganska eller mycket positiva till genomförda förändringar och 14 procent är ganska eller mycket negativa. Jämför man personal från olika skolor är det på Kyrkskolan, Munkmora och Kullsvedsskolan som man är mest kritisk.

Diagram 8. Om den egna skolan blivit berörd av förändringar och hur man uppfattat det?

Ett axplock av **öppna svar** återfinns nedan.

– **Större ansvar för rektor**

"Svårt för rektor att vara tillgänglig för personalen om man har två skolor."

"I en stor enhet som geografiskt inte hänger ihop är det svårt att känna gemenskap."

Fördel med sammanhållen skolgång

"Fördel att följa elevers utveckling F-9."

"En röd tråd från F-9, tillvaratagande av samtligas kompetenser."

– **Sämre ekonomi och mer sårbart**

"Neddragning från F-5 till F-3 innebar färre elever och personal på skolan. Vi får göra fler uppgifter på färre personal. En mycket sårbarare organisation."

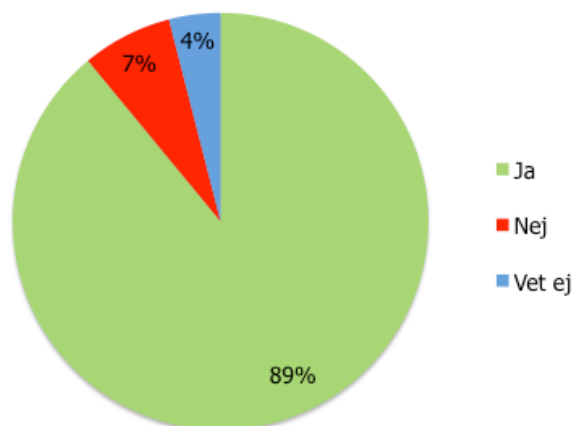
– **Föräldrarnas inställning**

"Föräldrarna var negativa från början, då var det svårt att förmedla vår positiva miljö."

Vilka årskurser önskar man ska finnas på de olika skolorna?

Diagram 9: Tycker du att den skola du arbetar på idag omfattar "rätt" årskurser, dvs de årskurser som är lämpliga för din skola?

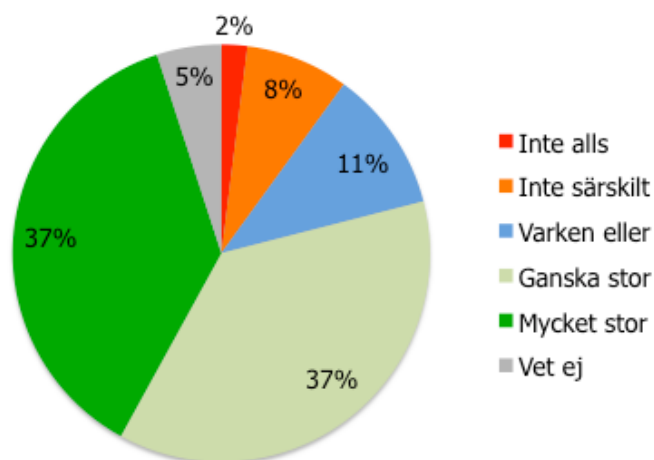
Antal svar: 313 personer

- Skolpersonalen är i stort nöjda, 89 procent, med hur vilka årskurser deras skolor omfattar idag. Det är 7 procent som svarar nej på frågan.
- Svaren skiljer sig inte nämnvärt åt mellan skolorna, med undantag för Kyrkskolan, där 8 av tio personer svarar nej.

Skolledningens roll

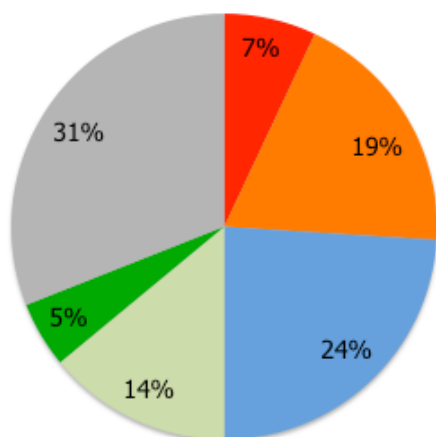
- I föräldraenkäten återkom kommentarer om att man upplevde både lärarna och rektorerna ensamman och utan stöd i det pedagogiska arbetet. I enkäten till skolpersonalen följdes detta upp med frågan om i vilken utsträckning man upplever att skolledningen skapar rätt förutsättningar för att skolan ska hålla en hög kvalitet.
- Frågan delades upp i en del som handlade om i skolledningen på den egna skolan och en del som handlade om Värmdö kommuns centrala skolledning.
- När skolpersonalen fick svara på frågan om i fall ledningen på den egna skolan bidrar till en skola av hög kvalitet svarade 74 procent att de ansåg att de gjorde det i ganska eller mycket stor utsträckning. 10 procent var negativa och 11 procent svarade varken eller

Diagram 10: I vilken utsträckning anser du att skolledningen på din skola (rektor & ledningsgrupp) bidrar till en skola av hög kvalitet?

- När det gäller bilden av den kommunala skolledningen ser den väldigt annorlunda ut. Det framgår tydligt att ledningen på den nivån är osynlig och otydlig då 31 procent svarar att de inte vet och 24 procent väljer svarsalternativet varken eller. 19 procent uppger att de tycker att de bidrar i ganska eller mycket stor utsträckning till en skola av hög kvalitet.

Diagram 11: I vilken utsträckning anser du att kommunens skolledning bidrar till en skola av hög kvalitet?

I de öppna svaren får den egna skolledningen generellt beröm och uppskattning medan för den centrala skolledningen handlar många kommentarer om att den är osynlig

"Vår ledning gör så gott de kan. De är lyhörda och det är viktigt. De vill att det ska bli bättre."

"Vi har en tydlig och rak ledning som ger oss goda förutsättningar att genomföra vår uppgift. De lyssnar på våra behov och försöker tillgodose dem efter bästa förmåga."

"Skolledning för Värmdö kommun tycks helt saknas. Ingen riktning, ingen kontakt, ingen kunskap, ingen uppföljning."

"Det finns ingen överbyggnad som jobbar mot kommunens mål och vision om hur vi ska organisera skolverksamheten. Ansvaret ligger hos enskilda enheten och det är helt klart skiftande kvalitet hos skolledaren."

Åtgärder för barn med behov av särskilt stöd

På denna fråga har alla valt att lämna öppna svar. Svaren är utförliga och konkreta och handlar både om kompetens- och metodutveckling och om resurser i form av specialpedagoger och fler vuxna runt barnen.

Nedan finns några återkommande svar på denna fråga.

– Specialpedagoger som handledare

"Det måste finnas utbildade speciallärare som tar det största ansvaret för barnen. Tycker att man lämpar över för mycket på utbildad personal som inte får handledning vad man ska göra."

"Specialpedagogiskt nätverk med nätverksledare med klara och tydliga frågeställningar."

– Utbildning för resurspersoner

"Pedagogisk utbildning för elevresurser eller ämneslärare."

"Utbilda resurspersoner. Inte bara anställa ungdomar som kommer ut från gymnasiet."

"Speciallärarkompetens och specialpedagogisk kompetens måste uppvärderas och ges till barn som behöver stöd. Det kan inte vara ungdomar som vill ha tillfälliga arbeten som ska fortsätta ta hand om de barn som behöver den högsta lärarkompetensen."

– Anpassade undervisningsmetoder

"Mer olika grupperingar för olika sorters inlärningsproblem så att det inte krävs personliga resurser till enskilda elever utan att man som resurs kan utveckla arbetet och jobba med flera elever samtidigt. Inte bra att en elev har en EGEN resurs."

"Förståelsen för att man måste anpassa uppgifter inom klassen på olika sätt i sin planering från start utifrån de behov som finns i klassen, man kan inte bara köra 'allmänt.'"

"Önskar att det funnits andra former att lära som var okey. Väcka intressen på andra sätt för att hjälpa till i utvecklingen."

"Täta arbetslag, organisera skoldagen annorlunda för att möta olika elevers behov. Våga gå utanför ramarna både när det gäller lära med rörelse/lära vid lugn och ro samt utmanande och underbyggande arbete. Kanske arbeta mer i grupp än i klass. Schematider och rastvärdar styr dagen och ger inte alltid möjlighet till flexibilitet."

– Mindre grupper/ fler vuxna i klassen

"Möjlighet att få ha mindre grupper."

"Fler vuxna i klassen. Fler speciallärare som kan samordna smågrupper i projekt för att stödja eleverna."

"Då det är stora klasser tycker jag att man ska ha två lärare per klass utöver resurs-/stödpersonal."

"Mer enskild undervisning eller undervisning i liten grupp för de elever som har svårt att ta del av undervisning i stor grupp. Alternativt mindre antal barn i klassen för att ge lärarna större möjlighet att möta varje barn."

"Möjlighet att få ha mindre grupper och att resurser utnyttjas bättre mellan skolor både vad gäller material och enskilda personers kompetenser."

– **Tidiga insatser**

"Tidiga åtgärder (låg och mellan) i läs och skriv samt matematik."

"Tidiga insatser. Goda kunskaper i läsinlärning samt hur man undervisar i läsförståelse så skulle vi kanske kunna minska något av stödbehovet."

"Att fånga upp elever med behov av stöd under tidiga år."

– **Vikarier**

"Att det finns personal på plats, om någon är sjuk så behövs det vikarie så att inte resurserna behöver hoppa in som vikarie och vara både resurs och lärare."

Problembild och åtgärder för psykosocial miljö

På denna fråga har 54 procent svarat att de instämmer med föräldrarna, att de uppfattar att det finns problem och har utvecklat sina tankar om vilka problem de främst ser.

Bland de problemområden personalen identifierar är ett tuffare klimat elever emellan, bristen på gemensam strategi för frågan i skolorna, att nyanlända elever har svårt att komma in i det sociala livet, att vissa barn ständigt hamnar konflikter utanför klassrummet, bristen på trygga miljöer påverkar samt att vuxna behöver bli bättre på att ingripa i mobbing i sociala medier.

Några kommentarer redovisas nedan.

– **Tuffare klimat**

"Ja hela barns liv har blivit hårdare tycker jag. Det märks med språket och attityden."

"Dagens 'samhällstrend' är egoism."

"Klimatet har hårdnat och eleverna är mer egoistiska."

"När vi säger att vi har nolltolerans mot kränkande handlingar är det just det som gäller, inget ska tas med en nypa salt. Man brottas och sparkas som man ser på film/spel och lekar kan lätt gå över till allvar. Detsamma gäller det ovärdade språket. Vi tolererar inga sådana "lekar"/sådant språk. Svårt för barnen att skilja på verklighet och fantasivärld, däri ligger ett stort föräldraansvar också."

– **Gemensam strategi saknas**

"Det är märkbart att skolan inte längre har en gemensam värdegrund som implementeras på personal och elever."

"Otydligt hur arbetsgången är och vilka åtgärder som ska sätta sin för att förhindra mobbing."

"Tid och mod. Det är alltför många som inte vågar gå in och hantera konflikter, om det beror på okunskap eller oförmåga är individuellt."

– **Nyanlända utanför**

"Ja integrationen mellan svenskar och invandrare fungerar inte så bra. Många av de nyanlända känner sig väldigt utanför och säger att ingen talar med dem."

– **Konflikter kring elever med behov av stöd**

"Elever som inte pga diagnoser har rätt verktyg i kontakten med andra och där vi inte riktigt räcker till för att stötta dem så att de inte hamnar i situationer där de inleder eller dras med i något tråkigt."

"Elever med psykosociala handikapp av ganska hög grad, ofta hamnar i konflikter av allvarlig art."

– **Brist på utrymmen och aktiviteter på raster**

"Det behövs flera områden för umgänge på t ex raster och det behövs flera vuxna i korridorerna."

"För trånga lokaler och brist på aktiviteter under rasterna."

"Elever som inte upplever att de har något att göra på rasterna hamnar i fler konflikter än de som har en meningsfull aktivitet."

– **Näthat**

"Vuxna behöver bli bättre på "att se och höra". Lyssna mellan raderna, höra bortom raderna, tolka och ta reda på. Genom att studera eleverna på rasterna t ex."

"Nätet som vi vuxna inte har samma inblick i."

"Nätuppkopplingen och allt som sker via de sociala medierna och sms som blir svåra för oss pedagoger att ha koll på då alla har en dator/ipad/mobil."

Frågan följdes av en fråga om vilka åtgärder man skulle vilja prioritera för att förbättra den psykosociala miljön på skolorna. Här har alla de som svarat på enkäten bidragit med förslag.

Förslagen handlar om gemensamma strategier och ökad kompetens för att hantera situationer. Man menar att mycket kan åstadkommas genom en mer genomtänkt fysisk miljö och genom ett aktivt arbete under rasterna. Många förslag handlar om att ge ett bättre stöd till barn med behov av särskilt stöd utanför klassrummet för att undvika att konflikter uppstår eller att barn hamnar utanför. Man vill också se ett ökat samarbete mellan skolan och föräldrarna.

Ett urval förslag redovisas nedan.

– **Gemensam strategi/kompetensutveckling**

"Att tillsammans tydligt sätta upp strategier för hur man löser konflikthantering."

"Kontinuerligt värdegrundsarbete."

"Personalen behöver fortbildning i hur man kan hantera konflikter och hur man ska bemöta elever som är utagerande."

"Att den som vill anmäla kränkningar inte blir ifrågasatt av dem runt omkring utan stöttad."

"Synliggöra hur härskartekniker fungerar."

"Utbildning och kunskapsdelning gällande sociala medier."

"Få till någon sorts integrationsprojekt. Göra skolan stolt över att den är mångkulturell."

– **Aktiva raster**

"Fler saker att göra på skolgården."

"Mer 'aktiv' personal ute som är med och organiserar och leder lekar etc under raster."

”Skolan ska erbjuda en inbjudande lek miljö för barnen där det på varje skola ska finnas ett stort utbud av aktiviteter så att alla barn får plats. Alternativen ska erbjudas till barn som inte är med i den fria leken.”

”Rasten är ett sånt ställe där elever kan känna sig oroliga. Vi har organiserad ’lekare’ varje rast så att man ska känna att det finns att göra. En önskedröm är att det ska finnas fritidsledare som är proffsigt ansvariga för rasten.”

”Särskild personal på högstadiet som enbart minglar med eleverna på rasterna – sk rastvärdar.”

”Inte ha raster samtidigt.”

– **Bättre ytor för umgänge**

”Kanske en bättre fungerande/större cafeteria för skapandet av bättre rastverksamhet och stimuli för en mysigare och tryggare miljö tillsammans med vuxna. Tyvärr sitter lärarna i sina rum och eleverna i soffor tillsammans med sina datorer.”

”Anpassa lokalerna för mer gemensamma ytor där elever och personal möts på ett naturligt sätt.”

Bygga ut trånga utrymmen, större matsal och en stor samlingsplats för kreativa möten.”

Lokaler och platser där extra trygghet erbjuds bl a med mer personal och omsorgsfull miljö.”

– **Föräldramedverkan**

”Att föräldrarna lyssnade på personalen och inte sa emot.”

”Samverkan mellan föräldrar och skola i högre utsträckning och ett gemensamt arbete kring normer och värden.”

”Öppnare/närmare kontakt med föräldrar/hemmet. Nolltolerans utan undantag på handlingar och ovårdat språkbruk.”

– **Stöd till elever med psykosociala handikapp**

”Att elever med psykosociala handikapp bör ha mer stöd utanför klassrummet, övergångar/raster/fritids – för sin egen OCH för att säkra upplevelsen av trygghet för övriga elever.”

Råd till kommunledning och politiker

Alla de svarande har valt att bidra med synpunkter här. Kommentarer rör huvudsakligen en önskan om långsiktighet, förväntningar på att kommunledningen ska satsa på skolans kärnverksamhet: pedagogiken och insatser för att kunna attrahera och behålla både kompetens personal och elever till de kommunala skolorna. Här finns också uttalade önskemål om en ökad dialog med personalen, inte minst inför beslut.

Några exempel på personalens råd återfinns nedan.

– **En långsiktig strategi**

”Arbeta fram en gemensam vision och utgå från pedagogisk forskning i detta arbete. Se till att implementera detta arbete i alla skolor och bland all personal.”

”Starta en dialog för hur man tillsammans kan utveckla kommunens skolor. Sätt upp mål och skjut till medel för att kunna nå dessa mål.”

"Politiker måste fatta långsiktiga beslut över partigränserna och sluta slita skolan sönder och samman med allt politiskt käbbel."

"Lägg ner uppdelningen 'beställar-utförarenheter' och tillsätt en enhetlig högsta ledning som klarar att ta ett seriöst helhetsansvar."

"Tillsätt en bra, intresserad, engagerad och uppdaterad skolchef samt personer som ska jobba med den pedagogiska utbildningen i kommunen så att vi går framåt och inte stampar på samma fläck."

"Gör Kyrkskolan större. Det är en stor trygghet att ha sina elever på den här skolan."

– Pedagogisk utveckling

"Fortsätt utveckla ämnesnätverken, tillför goda möjligheter för lärare att vidareutbilda sig samtidigt som de arbetar kvar i skolan. Ge förutsättningar att fortsätta med 'teach meet'. Använd karriärtjänsterna till det kvalitetlyft som det var tänkt."

"Se till att det finns behörig personal i varje enskilt ämne, redan från lågstadiet."

"Gör mindre klasser med fler personer som kan se alla elevers behov."

"Satsa på extra stöd i tidig ålder och samverkansprojekt mellan olika skolor."

"Satsa på mindre grupper i stället för dyra och oengagerade resurser/assistenter."

"Satsa på parallellläraresystem där man är två lärare i undervisningen."

– Attraktiv arbetsgivare

"Höj lärarlönerna så att det blir attraktivt att arbeta i Värmdö kommuns skolor."

"Erbjud saker för att locka till sig fler att börja/stanna i Värmdö: pedagogiska luncher, semesterväxling, vikariepool, friskvård, kortare dag före röd dag, kortare veckoarbetstid mm."

"Ta hand om personalen. Skapa en positiv och inspirerande arbetsplats. Allt handlar om hur och vad vuxna kring barnen kan och villiga att göra."

"Skit alla floskler. Gör Värmdö kommun attraktiv att arbeta i som lärare genom hög kvalitet kopplat till forskningsbaserad undervisning och skolutveckling, karriärmöjligheter, bra löner, bra fortbildning, kompetent ledning, god arbetsmiljö. Utgår från läroplan och skollag i stället för övergripande kommunala mål för alla verksamheter. Lär av kommuner och friskolor med erkänt hög kvalitet."

– Skolpeng och lärarlöner

"Att ändra skolpengen så att blir lika förutsättningar."

"Att rektorerna får en rimlig skolpeng/god ekonomi för att kunna utföra sitt uppdrag, vilket behövs för 100% måluppfyllelse."

"Höja budgeten för skolorna i Värmdö kommun. Konkurrensen från näraliggande kommuner gör att kompetenta pedagoger kommer att söka sig från Värmdö pga dålig lönepolitik."

"Höj elevpengen, höj lärarlönerna så att vi kan konkurrera med andra skolor. Bra pedagoger åker till Nacka kommun och tjänar 3 000-5 000 kronor mer. Samma sak med eleverna, de starka eleverna försvinner till engelska skolan t ex."

"Det är inte rimligt att vår skolpeng ska vara 40 000 kr lägre än t ex Stockholms kommun. Vi står inför en spännande skolutveckling men det kommer att kosta pengar."

– **Mer dialog med personalen**

”Att politiker innan de tar stora avgörande beslut, vilka medför förändringar som berör många vuxna såväl som barn och ungdomar, håller en dialog med kommuninvånarna.”

”De borde regelbundet närvara på skolan. Kanske en ’skolpolitiker’ placerad på en skola som regelbundet under läsåret deltar i form av studiebesök i klasserna för att se vilka problem vi brottas med för att kunna ge oss bättre stöd, ekonomiskt, men också genom att de då vet mer hur det egentligen är på gräsrotsnivå och kan se våra behov i tid.”

”Kommunledningen skulle kunna åka på studiebesök till alla skolor. Presentera sig för barn och personal och svara på direkta frågor. Politiker är intresserade och rörliga men Värmdö kommuns skollledning har jag aldrig träffat efter åtta års anställning.”

”Lyssna på vad lärarna behöver för att göra sitt bästa för eleverna och inte på föräldrarna. Det är ju faktiskt lärarna som ska göra jobbet.”

SLUTSATSER OCH REKOMMENDATIONER

Våra slutsatser och rekommendationer innehåller tre teman som handlar om förväntningar och förhållningssätt i det fortsatta utvecklingsarbetet och två konkreta förslag till åtgärder där ett av dessa rör Kyrkskolan och Munkmoraskolan och ett rör utvecklingsprojekt.

Förväntningar på åtgärder

Kommundirektören har fått i uppdrag att se över och föreslå beslut om skolans organisation med involvering och inflytande av berörda föräldrar, skolpersonal och andra intressenter. Uppdraget grundar sig på folkomröstningen i maj förra året, då 65 procent av de 38 procent Värmdöbor som röstade, sade ja till frågan:

”Tycker du att kommunen ska ta fram en ny skolorganisation med berörda föräldrar, lärare och kommunens nämnder? Meningen är att den nya skolorganisationen ska förankras och beslutas med största möjliga majoritet”.

Vårt uppdrag har varit att genomföra den dialogprocess som beslutades som resultat av folkomröstningen. Dialogen har haft som syfte att följa upp synpunkter både på organisationen och på den kommunala grundskolan som helhet.

Även om resultatet av dialogen visar att såväl föräldrar som personal i dag i huvudsak är nöjda med nuvarande skolorganisation finns förväntningar på åtgärder främst vad gäller Kyrkskolans framtid men även den samlade skolorganisationen i centrala Gustavsberg. Dialogen har också visat ett antal områden där föräldrar och personal är överens om att satsningar är angelägna för att Värmdös grundskolor ska garantera en hög kvalitet. Även här finns förväntningar på åtgärder.

Vi har under processens gång noterat misstänksamhet, uppgivenhet och en bristande tilltro till att någonting ska komma ut av dialogen. Detta gäller för föräldrarna men framkommer även i personalens öppna svar i enkätundersökningen. Händer ingenting efter denna dialog ser vi en stor risk för att de åtgärder som var avsedda att främja demokratiskt deltagande får motsatt effekt och skapar ökat misstro och i förlängningen leder till en svekdebatt. Ytterst handlar det också om respekt för dem som investerat både tid och engagemang för att medverka i dialogen.

Vår rekommendation är därför att kommunledningen, utifrån vad som framkommit av dialogen, agerar kraftfullt, gör insatser både på kort och på lång sikt och dessutom kommunicerar vad som görs och varför.

Långsiktiga och förankrade beslut

Det finns en samlad kritik mot snabba och ogenomtänkta beslut. Såväl föräldrar som medarbetare efterfrågar långsiktighet i besluten. Man vill att beslut ska förankras hos samtliga parter så att skolan får arbetsro och kan koncentrera sig på sin huvuduppgift och så att familjerna får förutsättningar att fatta beslut om sina barns skolgång som är hållbara över tid.

Vår rekommendation är att de beslut som framöver fattas ska vara långsiktigt hållbara och fattas i politisk enighet. En bättre samverkan mellan politik och skollledning behövs också.

Mål, vision och pedagogisk utveckling

Kopplat till långsiktigheten finns en stor efterfrågan från såväl föräldrar som personal, på en gemensam vision och en strategi för Värmdös kommunala grundskolor. Det finns en upplevelse av att kommunen saknar en idé om vad man vill med grundskolan. Det finns

också en uttalad efterfrågan på en central skolledning som med en tydlig idé och inriktning driver den pedagogiska utvecklingen och som kan fungera som stöd till de lokala skolledningarna. Det beskrivs som en förutsättning för en likvärdig skola inom kommunen.

Här finns stora förutsättningar att möta denna efterfrågan i den nya organisation kommunen beslutat. Vår rekommendation är att även detta arbete sker i fortsatt öppen dialog med berörda och att åtgärder kommuniceras, både med återkoppling till dialogen och med motiv och relevant underlag.

De skolor där missnöjet är störst – Kyrkskolan och Munkmoraskolan – behöver tas på allvar

Även om det tycks som om den nuvarande organisationen i stort sanktioneras av såväl föräldrar som personal, finns ett fortsatt uttalat missnöje hos Kyrkskolans föräldrar och personal och föräldrar till barn i Munkmora. Kyrkskolan vill utöka till F-6 och Munkmora efterfrågar en tydligare och mer enhetlig röd tråd för elever i centrala Gustavsberg.

I dialogunderlaget finns en hel del konkreta idéer och förslag till lösningar. Kan t ex Kyrkskolan bli ett småskaligt alternativ i kommunen för barn med behov av lugn och ro? Kan Upplevelseskolan som koncept vara attraktivt också för andra familjer än närboende och som inspiration för andra skolor i kommunen? Hur kan övergången till Kvarnberget göras så att områdets barn får likvärdiga villkor?

Det är för dessa grupper angeläget med klara besked om hur framtiden kommer att se ut i deras skolor. Vårt råd är att man i nära dialog med föräldrar och personal ger sig vinn om att lyssna, förstå, argumentera och motivera och eventuellt hitta lösningar tillsammans. Det råd vi ger att de beslut som fattas ska vara väl underbyggda och begripliga så att de blir möjliga att acceptera.

I dialog med berörda grupper har det framgått hur angeläget det är att återkoppling sker med utgångspunkt i uppdraget och folkomröstningen och att beslut genomförs i tid inför skolvalet 2016.

Starta några gemensamma utvecklingsprojekt

Det allra tydligaste resultatet av denna dialogprocess är samstämmigheten mellan föräldrar och personal om vad som viktigt för att kommunens grundskolor ska hålla en hög kvalitet och var förbättringsmöjligheterna finns.

Här har kommunen en unik chans att synliggöra resultatet av dialogen, visa på handlingskraft och samtidigt lyfta Värmdös kommunala grundskolor. Vårt råd är att kommunen väljer ett antal utvecklingsprojekt på teman grundade på resultatet av skoldialogen. Detta är både ett sätt att utveckla skolan och att bidra till ökad attraktivitet hos föräldrar och personal.

Några förslag till projekt är givna utifrån resultatet av dialogen:

- **Den psykosociala miljön i skolorna.** En gemensam strategi för hantering av mobbing mm efterfrågas. Här finns i underlaget konkreta förslag till trygghetsskapande åtgärder för den fysiska miljön inomhus och på skolgårdarna. Det finns också förslag till aktiviteter kring raster och scheman som bidrar till ett bättre klimat och en bättre social miljö för vuxna och barn. Använd de goda exempel som redan finns i kommunens skolor tillsammans med idéer från föräldrar, elever och personal. Kanske kan några pilotprojekt visa vägen?

- **Förbättrat stöd till barn med behov av särskilt stöd.** Frågan är angelägen för såväl föräldrar som personal och handlar både om barn med särbegåvning och barn med funktionsnedsättning. Hos personalen finns dessutom en rad konkreta tankar att ta tag i. Hur kan den kompetens om specialpedagogik som finns i kommunens skolor tas bättre tillvara? Kan systemet med förstelärare utvecklas? Utbildade resurspersoner, hur kan deras kompetens utvecklas? Kan Kullsvedskolans personal och elever bidra? Hur kan man tidigare upptäcka elever med behov av stöd? Kan detta och system med parallellärare och mindre klasser göra att fler elever kan delta i den ordinarie undervisningen?
- **Skolmåltiderna.** Både föräldrar och personal ser måltidsmiljö och näringsriktig mat som viktig för skolans kvalitet. Det handlar både om att undvika en stressig måltidsmiljö och om att förbättra själva måltiderna. Hos föräldrarna är frågan dessutom ett angeläget utvecklingsområde. Här finns många olika synpunkter t ex på vikten av näringsriktig kost, ekologiska råvaror och mat som barnen gillar och faktiskt äter. Hur kan skolorna skapa en lugn måltidsmiljö med de förutsättningar som finns? Vilken roll kan lokalproducerade råvaror spela inom ramen för upphandlingsregler? Och hur kan man servera mat som är uppskattad och näringsriktig? Även här finns goda exempel inom kommunen som kan ta tillvara.
- **Utvecklingsprojekt på tvären,** kan med fördel tillämpas på ovanstående förslag. Att starta ett arbete mellan skolorna, kring teman med underlag i dialogen kommer att bidra till utbyte av erfarenheter, lärande och samsyn. Det är efterfrågat av både personal och föräldrar och bidrar till en mer attraktiv grundskola.

SLUT